

Prodoren volilni uspeh na Koroškem

Na volitvah v Kmetijsko zbornico v nedeljo, 16. t.m., je dosegla prodoren uspeh lista Skupnosti južnokoroških kmetov. Izvoljena sta namreč bila dva kandidata, in sicer Janko Zwitter iz Zahomca v Ziljski dolini ter dipl. inž. Štefan Domej iz Pliberka. Po dolgih treh desetletjih se v Kmetijsko zbornico na Koroškem vračata dva predstavnika slovenskih koroških kmetov. Njun mandat bo trajal do leta 1991. Do zdaj je lista imela enega predstavnika.

V krogih Narodnega sveta koroških Slovencev v Celovcu izražajo veliko zadovoljstvo nad volilnim uspehom in v tej zvezi poudarjajo, da je lista Skupnosti južnokoroških kmetov prejela na volitvah skoraj dva tisoč glasov, uspeh pa je predvsem posledica dela, ki sta ga lista in njen predstavnik bila opravila v zadnji mandatni dobi. NSKS, ki je glavni pobudnik samostojnega volilnega nastopa, naglašja, da je krat prišlo do generacijske spremembe v predstavnstvu slovenskih kmetov. Skrb za njihove potrebe in zahteve sta prevzela mlada predstavnika. V Celovcu so poleg tega zadovoljni, ker je v Kmetijsko zbornico bil izvoljen kandidat iz Ziljske doline (Zwitter), drugi mandatar je iz Podjune in je sin dosedanjega, zaslužnega predstavnika slovenskih kmetov Domeja.

Karel Smolle v Trstu

Koroški Slovenci se pripravljajo na novo preizkušnjo: v nedeljo, 23. t.m., bodo državnozbornske volitve. Koroška enotna lista je sklenila volilno zavezništvo s tako imenovanimi »zelenimi«, njen kandidat Karel Smolle je na volilni listi na ugodnem mestu in ima stvarne možnosti za izvolitev. Smolle je tudi kandidat vseh narodnih manjšin v Avstriji.

Slovenska skupnost je priredila v soboto, 15. t.m., v Trstu tiskovno konferenco, na kateri je Karel Smolle obrazložil glavne razloge, zaradi katerih je Koroška enotna lista sklenila volilno zavezništvo z »zelenimi«. Voditelji »zelenih« so sprejeli predlog, naj predstavniki narodnih manjšin sami izoblikujejo tisti del volilnega programa, ki se jih neposredno tiče, a so se obvezali, da bodo vsi izvoljeni poslanci podpirali ta program v parlamentu na Dunaju. Smolle je potrdil mnenje, da ima dejanske možnosti za uspeh na volitvah. V tem primeru bi se slovenski politik po več kot 60 letih vrnil v dunajski parlament.

dalje na 2. strani ■

Jugoslovanski zunanji minister Dizdarevič na uradnem obisku v Rimu

Jugoslovanski zunanji minister Dizdarevič je v ponedeljek, 17., in torek, 18. t.m., bil na uradnem obisku v Rimu, kjer je imel pogovore o mednarodnem položaju ter o odnosih med obema državama z ministrskim predsednikom Craxijem in z zunanjim ministrom Andreottijem. Na Kvirinalu ga je sprejel predsednik republike Cossiga in v Vatikanu papež Janez Pavel II.

Do zadnjega jugoslovanskega visokega državnika obiska v Rimu je prišlo pred štirimi leti in približno eno leto je minilo od obiskov, katera sta napravila v Beogradu tako v imenu Italije ministrski predsednik Craxi kot v imenu Vatikana državni tajnik Casaroli.

Glede mednarodnega položaja je treba ugotoviti, da so na italijansko-jugoslovanskih pogovorih posvetili vso pozornost splošnim odnosom med Vzhodom in Zahodom, odnosom med industrijskimi in zaoostalimi državami, svetovni razorožitvi, boju proti mednarodnemu terorizmu ter Helsinškim listinam, katere je 35 držav Vzhoda in Zahoda podpisalo za varnost in sodelovanje v Evropi.

Glede dvostranskih odnosov velja poudariti, da je te dni minilo enajst let po podpisu osimskih sporazumov za dokončno

mejo med obema državama ter za okrepitev politično-gospodarskega sodelovanja, upoštevajoč zlasti obmejno področje.

Minister Dizdarevič je v zvezi z gospodarsko krizo Jugoslavije povedal, kako jugoslovanska vlada računa na pomoč Italije in celotne Evropske gospodarske skupnosti. Italija je letos na četrtem mestu med izvoznici v Jugoslavijo ter na drugem mestu med uvoznici iz Jugoslavije. Meddržavna trgovina se suče okrog 2 milijardi dolarjev na leto, a je jugoslovanski izvoz letos v zastoju zaradi pomanjkljivih spodbud jugoslovanskim izvoznikom. Jugoslovanska vlada je za konec leta napovedala nov gospodarski paket, med drugim v korist izvoza, a je celotno zadevo nato odložila na prihodnje leto.

O meddržavnem izvozu in italijanskih naložbah v Jugoslaviji bodo italijanski in jugoslovanski operaterji razpravljali na bližnjem sestanku, ki bo od 26. do 28. novembra v Portorožu. V zadnjem letu ni bil sklenjen noben italijansko-jugoslovanski sporazum o dolgoročnem gospodarskem sodelovanju.

Obmejna trgovina po avtonomnih računih za Trst in Gorico je v prvih devetih mesecih letos padla na polovico. Po drugi

nadaljevanje na 2. strani ■

V nedeljo zaključna Gregorčičeva proslava v Drežnici

Primorske novice so v petek, 14. t.m., objavile fotografijo drežniške cerkve s Kromom v ozadju, kar nas je spomnilo na to, da je osrednja proslava 80-letnice smrti Simona Gregorčiča tik pred vrati. Za to priložnost je dobil nov zunanji videz tudi zvonik te mogočne cerkve, največje na Tolminskem, zgrajene v novoromanskem slogu. Bil je namreč nedokončan, letos pa so ga od prvotnih 27 dvignili na 51 metrov. Kot je bilo predvideno že v načrtih v času gradnje cerkve, je zvonik dobil eleganten šilast zaključek, ki se oblikovno dobro sklada z mogočnimi okoliškimi vrhovi.

Naš list je že poročal, da je na Dunaju živeči primorski rojak Avgust Ipavec, skladatelj in duhovnik, za Gregorčičevo proslavo v Drežnici zložil poseben oratorij, ki bo izveden v drežniški cerkvi v nedeljo, 23. t.m. ob petih popoldne; slavnostni govornik bo Ciril Zlobec. Ta prireditvev bo namenjena le povabljenim gostom, neposredno jo bo prenašala RTV Ljubljana, prav

tako Radio Trst A. Zaradi velikega zanimanja med ljudmi pa bo tudi generalka istega dne ob enih popoldne javna, tako bo omogočeno poslušanje kantate »v živo« večjemu številu poslušalcev. V okviru spominjanj 80-letnice Gregorčičeve smrti sodi tudi maša v Gregorčičev spomin v kobariški župnijski cerkvi, in sicer v nedeljo ob 10. uri. Mašo bo daroval koprski škof pomočnik Metod Pirih.

S prireditvijo v Drežnici se bo tudi matični del Primorske oddolžil »goriškem slavlčku«, ne bilo bi pa odveč, če bi še enkrat na drugem mestu ponovili prireditvev iz goriškega Avditorija, saj je škoda, da je tako posrečena kulturna manifestacija bila izvedena le enkrat. Za konec naj še omenimo, da so v torek, 11. t.m., v oddelku za odrasle bralce in mladino novogoriške knjižnice odprli razstavo o Simonu Gregorčiču, na kateri se lahko seznanimo z različnimi objavami njegovih pesmi in z nekaterimi portretnimi upodobitvami.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 23. novembra, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Mladinski oder: »Živalske dogodivščine« (Drago Gorup); 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Nediški zvon; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila; 14.10 Karst Brothers - glasbeni kabaret; 15.30 Sportne novice; 17.00 Avgust Ipavec: Pusti peti mojga slavca, kantata za soliste, zbor in orkester — neposreden prenos Osrednje proslave ob 80-letnici Gregorčičeve smrti iz župne cerkve v Drežnici v povezavi s Prvim programom radia in televizije Ljubljana; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 24. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Liki iz naše preteklosti; dr. Vladimir Turina; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček; 14.30 Mladinski pas; 16.00 Zbornik: Osebnost; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 25. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Čas in prostor: Povejmo v živo!; 15.00 Mladinski pas; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Pavle Zidar: »Dražba sanj«, pripoved; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 26. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Raziskovanje in gibalne dejavnosti; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zbor »Tabor« z Opčin; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Gospodarska problematika; 14.40 Mladinski pas; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni in družbeni odmevi; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 27. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček; 14.30 Mladinski pas; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Zbor »Gaudē Mater« iz Martignacca; 18.00 Četrtrkova srečanja: Pričevanja o Tigru; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 28. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Naš jezik - Ne prezrimol; 15.00 Iz filmskega sveta; 16.00 Osebnost; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Glasbena kronika s Hrvaškega; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 29. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h: Ta rozajanski glas; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Poti do branja; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Dramska vetrovnica: Janez Povše: »Čemū mi gosli, gosli zlate«, življenje Simona Gregorčiča v treh podobah; 19.00 Radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Teroristi so umorili predsednika Renaulta Bessa

V Franciji žalujejo zaradi umora vidnega zastopnika državnega podjetništva. Pod streli terorizma je v ponedeljek, 17. t.m., padel 58-letni inženir Georges Besse. Bil je predsednik in glavni ravnatelj francoske državne avtomobilske družbe Renault. Preiskovalci so prepričani, da je kriva za atentat skrajno levičarska skupina Action Directe. Zato se je v javnosti razširila bojazen, da nastopa v Franciji obdobje krvavega prevratništva. Do zločina je prišlo po dvomesečnem zatišju. Septembra so več atentatov zakrivali arabski skrajneži.

Po zaslišanju sedmih očividcev so preiskovalci ugotovili, da sta proti Bessu nastopili dve teroristki, stari od 25 do 30 let. Govorili sta tekočo francoščino brez narečnih posebnosti. Predsednika družbe Renault sta počakali pred hišo, v kateri je stanoval na Mont Parnassu v Parizu. Približno ob 20.30 je Besse izstopil iz službenega vozila, da bi prehodil nekaj deset metrov do stanovanja, kjer je živel z ženo

in petimi otroki. Takrat sta nastopili mladi teroristki. Streljala je le ena. S tremi svinčenkami je na mestu ubila podjetnika. Nobena organizacija še ni prevzela odgovornosti za umor. Obsodile pa so ga vse politične in sindikalne skupine. Tako tudi komunistični sindikat, ki je sicer ostro nastopal proti Bessovi politiki za ozdravitev avtomobilske družbe Renault. Že ob nastopu pred dvema letoma, ko ga je za predsednika imenovala Fabiusova socialistična vlada, je izdelal načrt, da bi število 160 tisoč uslužbencev zaradi izgub zmanjšal za 21 tisoč enot, in to s predčasnimi upokojitvami in z odpusti. Z januarjem bi še nekaj tisoč delavcev izgubilo službo.

Francoski predsednik Mitterrand, ki je na obisku v Afriki, je v sožalni izjavi med drugim polemično pribil, da se je treba enotno boriti proti terorizmu brez omahovanja in brez iskanja kompromisov. Tudi v Franciji so namreč polemike zaradi domnevnih skrivnih pogajanj z ugrabitelji francoskih državljanov v Libanonu.

Jugoslovanski zunanji minister...

■ nadaljevanje s 1. strani

strani se je povečalo število osebnih mejnih prehodov, ki je v prvih desetih mesecih letos doseglo 24 milijonov ali 7 milijonov več kot v istem času lani. Negativni odmevi imajo govorice, da misli jugoslovanska vlada za tujce pri prehodu meje uvesti obvezno menjavo deviz v dinarje, podobno kot to delajo Madžari.

V Rimu so govorili tudi o jugoslovanskih dolgovih v tujini, ki znašajo okrog 20 milijard dolarjev. Jugoslovanska vlada želi preureditev oziroma podaljšanje dolgov kot v letih 1984 in 1985, kar je takrat stalo Italijo 80 milijonov dolarjev. Leta 1983 je nadalje Italija dala Jugoslaviji posojilo 70 milijonov dolarjev, katero pa so že podaljšali do leta 1987, o čemer so razpravljali ob zadnjem obisku ministra za zunanjo trgovino Formice v Beogradu oziroma na zasedanju italijansko-jugoslovanskega odbora za gospodarsko sodelovanje.

Na rimskih pogovorih niso šli mimo globalne zaščite slovenske manjšine v Italiji.

Zunanji minister Dizdarevič je po pogovorih z italijanskimi predstavniki sprejel tričlansko zastopstvo slovenske narodne manjšine v Italiji, kateremu je dejal, da

je na srečanjih v Rimu poudarjal, da bi morala Italija čimprej izglasovati zaščitni zakon za Slovence, s čimer bi se med drugim poglobilo zaupanje med obema državama. Pristavil je, da je italijanske sogovornike opozarjal, da slovenska narodna manjšina enotno postavlja svoje zahteve po zaščiti, ne glede na pokrajine, v katerih prebiva.

Zastopstvo slovenske narodne manjšine je izrazilo željo, da bi obširneje moglo obrazložiti svoja stališča na srečanju, ki naj bi potekalo v Beogradu. Želja bo v kratkem izpolnjena, pogovori v jugoslovanski prestolnici bodo pomembni tudi zaradi tega, ker je treba v kratkem pričakovati uradni obisk predsednika republike Cossige v Jugoslaviji in obisk predsednika jugoslovanske zvezne vlade Mikuliča v Italiji.

PRODOREN VOLILNI USPEH

■ nadaljevanje s 1. strani

Uspeh na volitvah v Kmetijsko zbornico bo, vsaj tako upamo, pozitivno vplival tudi na izid državnoborskih volitev in predvsem na dosego glavnega cilja, ki si ga je postavila Koroška enotna lista.

Spadolini na Bližnjem vzhodu

Obrambni minister Spadolini je zaključil uradni obisk v Saudski Arabiji. V Ryadu se je sestal z glavnimi saudskimi vladnimi voditelji, s katerimi je razpravljal o kočljivih vprašanjih Bližnjega vzhoda. Saudski zunanji minister Al Feisal je izrazil zaskrbljenost zaradi nadaljevanja iransko-iraške vojne in zaradi ameriških vojaških dobav Iranu. To lahko še poslabša položaj in poveča spornost na celotnem področju ter izničuje razne mirovne pobude. Spadolini in Feisal sta tudi soglašala, da

je treba pravično rešiti palestinsko vprašanje. Saudski kralj Fahd pa je preko Spadolinija naslovil poziv na Evropo, naj čimprej nevtralizira posledice spremembe ameriške politike do Irana. Evropa mora prepričati Združene države, naj prenehajo z dobavami orožja Iranu, ker bo le tako možno posredovati za mirno rešitev iransko-iraškega spora.

Spadolini je nato odpotoval v Jordanijo, kjer se je v Ammanu srečal s kraljem Husseinom.

Po sledovih Ksenofontove Anabazis

Italijanski raziskovalni center je pred skoraj 10 leti odobril zanimivo arheološko raziskovalno pobudo. Skupina zgodovinarjev in arheologov naj bi z raziskavami po sledovih Ksenofontove Anabazis skušala ugotoviti, koliko resnice in koliko domišljije je v tej slovitosti grški knjigi, ki opisuje pohod grških vojakov - najemnikov v službi Kira Mlajšega, ki je nameraval napasti svojega brata Artakserksa, vendar ob bitki pri Kunasi Kir umre in grškim najemnikom Artakserkses dovoli, da se umaknejo proti severu. Tu se v bistvu začne Anabazis, se pravi opis grškega umika, kot ga je zapisal Ksenofontes. Mnogi zgodovinarji pa se z njegovim opisom niso strinjali, saj je precej težavna zadeva slediti opisom krajev in ljudi, ki jih je navedel grški poveljnik pred 2400 leti. Ksenofontes je namreč v določenem trenutku umika postal eden vodilnih grških poveljnikov.

Kaj pa je dognala ta italijanska arheološka raziskava? Da je Ksenofontes v bistvu precej natančno opisal umik desetisočev, da pa je iz nepojasnjenih razlogov izpustil dogajanja daljše dobe (približno 10 tednov) in da je danes zelo težko spremljati pohod, ki ga je opisal Ksenofontes tudi zato, ker toponomastika sedanjih narodov ne ustreza tistim, ki jih je uporabljal Ksenofontes. Tako zgleda jasno, da je smer umika grških vojakov v določenem trenutku šla bolj proti vzhodu in se je v bistvu oddaljevala od Črnega morja. Prav verjetno je tako domneva, da so Grki mogoče hoteli kje ustanoviti kako kolonijo, kar bi nedvomno zaustavilo njihov

pohod proti morju, ki so ga končno zagledali, ko so prišli na vrh neke gore. Vendar se usoda teh grških najemnikov ni končala. Prehodili so še vso Malo Azijo, čeprav so med pohodom skozi Armenijo izgubili skoraj polovico mož. Ko so dosegli morje, so se Grki začutili varne in so lačni in raztrgani začeli ropati ter se pomikati proti domovini. Da bi se rešili, so morali sprejeti najemniško službo v Bizancu pri Spartancih, a preden se je politična stvarnost spremenila in je Sparta napovedala Perziji vojno, je Ksenofontovo vojsko čakal še dolg pohod. Z novo vojno napovedjo pa je Ksenofontes s svojimi vojaki spet najemnik, ki sprejme službo pri Spartancih.

Anabazis je torej gotovo knjiga, ki hrani velike zgodovinske dokaze, obenem pa je tudi precej netočna. Stvar pa je razumljiva, če upoštevamo, da je pisec imel podatke le za obdobje, ko se je vojska čutila precej varna in si je torej lahko pisal topis, v težkih zimskih pohodih skozi Armenijo in današnji Kurdistan pa Ksenofontes ni mogel zapisovati vsega. Poleg tega pa je gotovo tudi olepšal marsikatero situacijo, ki ne bi sicer kazala grških vojakov in njega samega v najlepši luči. Nedvomno pa je to knjiga, ki prav zaradi zanimivih opisov in dramatičnih situacij, ki jih opisuje, n.p.r. opis trenutka, ko utrujeni, lačni, premraženi in zdesetkani Grki zagledajo morje, zasluži, da jo preberemo, saj je zanimiva tudi za sodobnega bralca in ne le zgodovinarja. Kogar zanima, pove-mo, da jo imamo tudi v slovenskem prevodu.

M. T.

Prejeli smo

Ssk KRITIČNO OCENILA ZADRŽANJE KPI DO LOKACIJE SINHROTRONA

V zvezi s sejo tržaškega občinskega sveta dne 4. t. m., na kateri je bil potrjen znani sklep prejšnjega občinskega odbora o varianti regulacijskega načrta, ki omogoča lokacijo sinhrotrona pri Bazovici, pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti smatra za potrebno pojasniti, da je bil omenjeni sklep dan na dnevni red seje nepričakovano in v zadnjem trenutku, tako da svetovalec Ssk prof. Lokar ni mogel več odložiti svojih poklicnih obveznosti na univerzi v Urbinu in se zato iz službenih razlogov ni mogel udeležiti omenjene seje. To pa v ničemer ne spreminja stališča Ssk, ki se je edina od političnih strank jasno in nedvoumno izrekla proti lokaciji sinhrotrona pri Bazovici in s tem povezanim nadaljnjim razlastitvam naše zemlje, medtem ko se KPI sklicuje samo na formalne nepravilnosti v zvezi z zadevnim postopkom tržaške občine. Zato izvršni odbor Ssk kritično ocenjuje takšno stališče, ki se izogiba bistvu vprašanja, ki ni zgolj v sklicevanju na formalne nepravilnosti sklepa, temveč v političnem nasprotovanju izbrani lokaciji kot takšni. Zato je Ssk trdno na stališču, da je treba lokacijo sinhrotrona s področja T8 premestiti v Področje za znanstvene raziskave ne glede na izid raznih prizivov. Zato je tudi podprla pobudo slovenskih in italijanskih organizacij za uspešni protestni pohod po Krasu v nedeljo, 12. oktobra, in se manifestacije tudi udeležila po svojih najvišjih predstavnikih, vključno z odbornikom Lokarjem in tajnikom Harejem.

Nasprotovanje Ssk izbrani lokaciji sinhrotrona iz vsebinskih in formalnih razlogov je odbornik Lokar ustno in pisno obrložil v samem odboru tržaške občine dne 6. junija letos.

Spričo znanega nesprejemljivega ravnanja tržaške občine izvršni odbor Ssk izraža začudenje, da niso vodstvo ali vzhodnokraške sekcije KPI naročile poslancu Cuffaru, naj glede vprašanja lokacije sinhrotrona vložijo nujno vprašanje na vlado ali pristojnega ministra. S tem bi stvari več koristile, kakor pa s pavšalnimi kritiziranjem upravičene odsotnosti predstavnik Ssk na omenjeni seji občinskega sveta.

—o—

ARGENTINA IN VELIKA BRITANIJA

Argentina je pripravljena normalizirati odnose z Veliko Britanijo. Tako je izjavila vlada v Buenos Airesu, ki pa je navedla tudi pogoj za tako normaliziranje. Argentinci zahtevajo, da London prekliče sklep, po katerem so bili okoli Falklandskega ali Malvinskega otočja pred kratkim vzpostavili razširjen pas, skozi katerega je prepovedan vsak tuji dostop.

Argentinci pristavljajo, da so pod takimi pogoji tudi pripravljene na uvodne pogovore o usodi tega otočja. Kot je splošno znano, se je zadevni spor leta 1982 izrodil v vojni spopad med Argentinci in Angleži. Od tedaj so diplomatski odnosi med državama pretrgani.

PROSTOR MLADIH

Izšlo je skavtsko glasilo Jambor

Pred dnevi je prišla v javnost prva številka Jambora v novem, 16. letu izhajanja. Govor je o glasilu tržaških skavtov in skavtinj, ki stalno spremlja življenje te naše mladinske organizacije, hkrati pa tudi skrbi za duhovno formiranje po načelih skavtizma, krščanstva in narodnostnih vrednot. Uvodnik nas pouči, da se s to številko začenja sestavljanje in urejanje glasila s pomočjo računalnika. Skavti stopajo torej v korak s časom, kot so to vedno delali. V uvodniku pa je tudi programska misel za celotni letnik, ki se je pravkar začel. Takole je rečeno med drugim:

»Naloga tiska in torej tudi "Jambora" je, da spremlja življenje, premike v okolju in mišljenju ljudi, a tudi, da s svojim informiranjem ljudi oblikuje, jih seznanja z novostmi, dopolnjuje vrzeli v znanju, navaja bralca k samostojnemu iskanju nadaljnjih informacij.«

Ta številka Jambora je tipična za prvo številko po počitniškem premoru, ki je za skavte potekal predvsem v znamenju tabornjenj. Zato se med listanjem srečujemo z bogato kroniko o teh počitniških doživetjih, ki so prijetno branje predvsem za neposredne udeležence, za vse ostale pa je to priložnost za vpogled v življenje mladih slovenskih fantov in deklet, ki sledijo načelom Baden-Powella. Med posebno zani-

mivimi prispevki v tej prvi številki omenjamo intervju z Nadjo Zoli, članico italijanske skavtske organizacije AGESCI, ki je bila navzoča na velikem poletnem srečanju v Abrucih, kjer so imeli kot izjemnega gosta samega papeža Janeza Pavla II. Prijeten in spodbuden je podatek, da intervjuvanka zelo dobro obvlada slovenščino in da celo poje v znanem Dekliškem zboru Devin.

Poleg pestrega drobiža smo v tej številki Jambora opazili tudi nekaj zapisov z duhovnega področja. Vsekakor velja prebrati članek z naslovom »V smeri Omega«, ki nevsiljivo razlaga vrednoto krščanstva. Kot običajno, je tudi ta številka Jambora domiselno opremljena s slikovnim gradivom in celo s fotografijami.

—o—

HUDI INCIDENTI V ATENAH

V Atenah je prišlo v ponedeljek, 17. t. m., do hudih incidentov. Udeleženci velike manifestacije so se hoteli spomniti študentskega upora proti vojaški diktaturi pred 13 leti. Ko se je večina razšla pred ameriškim veleposlaništvom, je kakih 1500 anarhistov napadlo policiste, ki so stražili javna poslopja. Pri tem sta bila dva pripadnika varnostnih sil hudo ranjena, dva pa sta zadobila lažje poškodbe.

Ploden zgodovinski simpozij v Trstu

Modra dvorana hotela Savoia Excelsior na tržaškem nabrežju je bila v dneh od 13. do 15. novembra prizorišče pomembnega zgodovinskega simpozija z naslovom »Trst 1941 - 1947; od italijanskega napada na Jugoslavijo do mirovne pogodbe«. Gre za študijski simpozij, ki se je tikal izredno zanimivega in tudi spoznavnega kompleksnega obdobja, saj je poleg vsega zaradi bližine in nekaterih dogodkov še živo v zavesti ljudi.

Mogoče je prav zaradi tega to italijansko-jugoslovansko srečanje doživelo s strani zgodovinarjev in nekaterih Tržačanov

Ansambel »Lojze Furlan« in »Sklad Mitja Čuk« vabita na
ZABAVNI VEČER
 z dobro založenim bifejem.
 Kulturno športno središče Zgonik, v soboto, 22. novembra, ob 20. uri.

topel sprejem, po drugi strani pa je del tržaške stvarnosti izgubil lepo priložnost, da bi se seznanil z zgodovinsko stvarnostjo mesta Trst.

V imenu prirediteljev sta zborovalce uvodoma pozdravila predsednik deželnega inštituta Gramsci, profesor Giuseppe Petronio, v imenu soprirediteljev iz Jugoslavije pa René Lovrenčič. Profesor Petronio je v svojem posegu poudaril misel, da se seminar loteva težavne snovi, za katero je potreben pogum, združen z veliko odgo-

vornostjo. Inštitut Gramsci skupno z ostalimi soprireditelji, Deželnim inštitutom za zgodovino osvobodilnega gibanja v Furlaniji - Julijski krajini iz Trsta, Inštitutom za zgodovino delavskega gibanja iz Ljubljane, Centrom za idejno in teoretično delo Vladimir Bakarič iz Zagreba, Slovenskim raziskovalnim inštitutom iz Trsta in Centrom za zgodovinske raziskave iz Rovinja, ne želi uprizoriti procesa proti preteklosti, temveč iskati resnico z iskrenim dialogom. René Lovrenčič pa je med drugim opozoril na potrebo, da bi v prihodnje prišlo do stalnejših oblik sodelovanja med zgodovinarji v Jugoslaviji in Italiji.

Ne glede na nekatere zanimive zaključke, do katerih so prišli zgodovinarji med simpozijem, pa je prav gornje sporočilo na začetku srečanja po našem bistveni in najpomembnejši uspeh tridnevnega simpozija.

Na srečanju so namreč prebrali ali povzeli 21 predavanj, ki bodo verjetno v kratkem izšla tudi v zborniku. Začela sta prof. Elio Apih iz Trsta, ki je govoril o splošnih zgodovinskih silnicah na našem ozemlju od razpada Avstro-Ogrske do začetka vojne, dr. Milica Kacin-Wohinz iz Ljubljane pa je poslušalcem predstavila slovensko stvarnost pod Italijo na gospodarskem, kulturnem in političnem polju. Poudarila je predvsem upornost proti fašizmu.

V naslednjih dneh so si sledili še ostali referati in koreferati, ki so poglobili kompleksno medvojno in povojno stvarnost iz različnih zornih kotov. Ne bi šli na tem mestu predstavljati vseh prispevkov, primerno pa je osvetliti nekaj skupnih točk, ki jih je ta simpozij obelodanil.

Simpozij se je pokazal kot potreben in koristen. Italijanski, slovenski in hrvaški zgodovinarji so sicer izhajali iz različnih zornih kotov in stališč, skupna pa je bila zavest, da opravljajo prelomno delo, ki bo šele v naslednjih letih lahko rodilo sadove. Med pomembnejše ugotovitve, do katerih so prišli med tem zborovanjem, je tudi nujnost, da se uredi seznam gradiva, ki se tako ali drugače tiče omenjenega obdobja. Že to je ogromno delo, ki resnično terja skupinsko delo. Velika vprašanja pa odpira vpogled v arhivsko gradivo, ki je le delno dostopno tako na italijanski kot predvsem na jugoslovanski strani. Brez tega vpogleda pa je vsekakor nemogoče uspešno delati in so določeni vpogledi nujno pogojeni po tem. Vprašanje zase so arhivi po svetu, predvsem v Ameriki in Veliki Britaniji, iz katerih so redki posamezniki že črpali, zanimivo pa bi bilo vedeti, kaj skrivajo arhivi drugih držav, ki so imeli tako

ali drugače stike in vpliv na razvoj dogodkov na področju Trsta in njegovega neposrednega zaledja.

Velikega pomena je tudi zbiranje biografskih podatkov pri protagonistih današnjih dogodkov oziroma pri še živih pričah, ki nam lahko marsikaj pojasnijo in posredno ali neposredno obrazložijo.

Simpozij je pokazal, da je glede zgodovine obravnavanega obdobja potrebno vložiti še veliko truda, saj je ostalo odprtih še veliko vprašanj, je pa nastopil čas, da se o vsem, kar se je med in po vojni dogajalo v Trstu in njegovi neposredni okolici, mirno, trezno in resno pogovorimo, saj je zgodovina kot prva odgovorna za širjenje resnice, ki je prvi pogoj tudi za boljše razumevanje sedanje stvarnosti in reševanje sedanjih problemov. Ob zaključku zborovanja je bilo naravno, da je bil pogled zbranih zgodovinarjev že usmerjen v prihodnost, se pravi v nadaljnje delo, ki jih čaka, da bodo lahko osvetlili preteklost. V tem smislu upamo, da bodo v kratkem poglobili na podobnem srečanju tista vprašanja, ki še iščejo odgovora, upamo pa tudi, da bomo v najkrajšem času dobili v roke zbornik z zbranim gradivom pravkar zaključenega simpozija.

—o—

V Avstraliji je umrl prof. Ludvik Klakočar

V Avstraliji je 12. t.m. umrl prof. Ludvik Klakočar, prevajalec, pevovodja in nasplošno javni kulturni delavec. Rodil se je 17. avgusta 1906 na Vetrniku pri Kozjem na Štajerskem. Oče Franc je bil kmet, a se je eno leto po sinovem rojstvu preselil s številno družino v Vestfalijo, kjer je bil rudar do leta 1925 in nato rudar v Franciji. Ludvikova mati je bila Ana Kužner.

Profesor Klakočar je napravil osnovno šolo v Vestfaliji in nato je študiral do leta 1925 na škofijski klasični gimnaziji v Sentvidu pri Ljubljani. Nato se je odpravil za pet let v Belgijo in se vrnil zatem v Celje, kjer je služil vojaški rok.

Po hudi živčni oslabeledosti se je za stalno naselil v Ljubljani. Tu se je začel uveljavljati v leposlovju. Leta 1933 je prevedel avtobiografski roman Axela Muntheja »San Michele«, nato pa še Croninov roman »Citadella«. Vmes je napisal nekaj člankov za Dom in svet, ocenil je Adamičev »Dinamit«, Župančičeva prevoda Shakespeareovih iger »Macbeth in Komedija zmešnjav«. Za Ložarjev krog je leta 1933 prispeval Lawrence in Eros in še razno drugo ter bil zaradi tega sprejet v PEN klub.

Kasneje je delal v uredništvu Slovenskega doma ter je bil odgovorni urednik ilustriranega družinskega lista »Obisk«. Leta 1945 se je preselil v Trst, kjer je vodil cerkveni zbor pri Svetem Antonu Novem, mešani pevski zbor Škrjanček in na radiu Trst A — kjer je bil vodja glasbenega oddelka — radijski mešani pevski zbor.

Po radiu je tudi eno leto vodil tečaje angleščine ter je zanje pripravil besedilo, katero je radijsko vodstvo razmnožilo. Prav tako je za radio leta 1950 dramatičiral »San Michele«. Leta 1957 se je izselil v Avstralijo. Tudi tamkaj se je kulturno udejstvoval, zlasti na glasbenem področju.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

GOSTOVANJE SLOVENSKEGA
MLADINSKEGA GLEDALIŠČA
IZ LJUBLJANE

F.M. Dostojevski - D. Jovanovič

B L O D N J E

Režija Dušan Jovanovič

V sredo, 26. novembra ob 20.30

—o—

F.M. Dostojevski - D. Jovanovič

Režija Janez Pipan

B E S I

V četrtek, 27. novembra ob 20.30

Abonenti imajo popust!

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

Ivan Cankar

ZA NARODOV BLAGOR

Režija Dušan Jovanovič

V soboto, 22. novembra, ob 20. uri

Evropski parlament in manjšine

V Evropskem parlamentu v Strasburgu le za las ni prodrla zahteva, da bi v novem proračunu Evropske skupnosti podvojili vsoto, ki je namenjena delovanju v korist narodnih manjšin. Za uvedbo te spremembe med postavkami bi bila potrebna večina 257 glasov, dejansko se jih je zbralo 242 na skupnih 308 volivcev. Tako zaenkrat ostaja vsota za manjšine v višini ene milijarde 100 milijonov lir.

Podvojitev je bilo predlagalo 54 parlamentarcev iz vseh skupin, z izjemo desnice. Med predlagatelji je bil tudi tržaški komunistični poslanec Rossetti, ki je aktiven v parlamentarni skupini za manjšinska vprašanja. Prihodnji teden bo Rossetti v Beogradu, kjer bo za komisijo za zunanje gospodarske odnose Evropskega parlamenta razpravljal o obnovitvi pogodbe med Jugoslavijo in Evropsko skupnostjo.

S TRŽAŠKEGA

SOLSKA KOMISIJA Ssk
O AKTUALNIH PROBLEMIH

Šolska komisija Slovenske skupnosti je na svoji zadnji seji obravnavala nekatere aktualne probleme v zvezi z obstoječim ustrojem slovenskih šol na Tržaškem, trenutnim številčnim stanjem ter možnostmi nadaljnega delovanja in razvoja. Še posebej je poglobila aspekt teritorialne razporeditve osnovnih šol in vrtcev tako v mestu in v okolici kot na podeželju. Osip vpisov v nekatere teh šol postavlja vprašanje, kako po eni strani zagotoviti čimbolj učinkovite didaktične pogoje, po drugi strani pa ohranitev šolskih enot (postojank) kot takšnih, ki so zaščitene po Londonskem sporazumu.

Drugo vprašanje, ki je posredno povezano s prvim, pa je dejansko izvajanje načela o prostem vpisu otrok v osnovne šole ne glede na njihovo bivališče oziroma njihovih staršev in družin. Prepustiti uveljavljanje tega načela zgolj individualnim subjektivnim izbiram staršev bi utegnilo nevarno ošibiti nekatere šole v središču mesta, kar bi vsekakor ne bilo v skladu s politiko ohranitve vseh šolskih postojank zlasti v mestu. Zato je po mnenju komisije potrebno spremljati dogajanje na tem področju in doseči uravnoteženo porazdelitev vpisov v razne šole.

V komisiji je bil dalje govor o pobudi oziroma potrebi po ustanovitvi sekcije otroških jasli v mestu za slovenske otroke, ki naj bi jo vzdrževala občina.

Postavljeno je bilo tudi vprašanje, kako zagotoviti uspešno in dosledno dvojezično poslovanje upravnih struktur tako v okviru didaktičnih ravnateljstev kot srednjih šol s slovenskim učnim jezikom.

Pogoj za to je, da bi ravnateljstva omenjenih šol razpolagala z zadostnim upravnim osebjem, usposobljenim za te potrebe. V ta namen je potrebno že sedaj predočiti vprašanje pristojnim krogom in doseči, da se kriteriji o dodeljevanju tajniških pomočnic v primeru slovenskih šol tako dopolnijo, da bi predvidevali njihovo dodelitev tudi glede na potrebo po dvojezičnem poslovanju. Ta objektivna zahteva bi morala praznaprav najti mesto tudi v zaščitnem zakonu. Dokler tega zakona ni, pa bi bilo pomembno prodreti s to zahtevo pri šolskih oblasteh po normalni upravni poti.

Pomembna in uspešna Cecilijanka

Letošnja revija pevskih zborov »Cecilijanka«, ki jo v Gorici prireja Zveza slovenske katoliške prosvete, je v soboto, 15., in nedeljo, 16. novembra, privabila v prostore Katoliškega doma številno in pestro občinstvo, saj je to letna priložnost, da ljubitelji zborovskega petja »potipajo pulz« nastopajočim zborom. Na dveh koncertih, sobotnem in nedeljskem, je nastopilo 21 pevskih zborov, ki precej stvarno predstavljajo stanje petja na Goriškem in nekoliko preko njenih meja, saj so tudi letos nastopili nekateri zbori, ki prihajajo iz Slovenije, Benečije in Koroške, nastopili pa so tudi nekateri furlanski.

Letošnja revija je bila posvečena spominu lani umrlega slovenskega skladatelja Matije Tomca in letošnji 80-letnici Gregorčičeve smrti. Tudi zato so številni pevski zbori uvrstili v svoj spored po eno ali več pesmi, ki jih je uglasbil Tomc oziroma so bile uglasbene po Gregorčičevem besedilu.

Že takoj na začetku pa je prav, da poročamo o priznanju, ki sta ga prejela mešana pevska zbor »F. B. Sedej« iz Steverjana in »Štandrež« iz Štandreža za 25-letno sodelovanje na Cecilijanki.

Če se ustavimo ob predstavljenem sporedu, se pravi ob pesmih, ki so jih letos peli na Cecilijanki, moramo priznati, da je opaziti določene pozitivne premike pri izbiri repertoarja. Nastopajoči pevski zbori so namreč dokazali, da so po eni strani navezani na slovensko zborovsko pesem tako v priredbi kot tudi v ljudski obliki, poleg tega pa so se nekateri zbori odločili za zahtevnejše skladbe iz domače, a tudi iz tuje zakladnice. Na splošno gledano, so torej poslušalci imeli priložnost slediti pestremu in zanimivemu sporedu, ki ga je večina zborov tudi dovolj skrbno izvajala, med 21. nastopajočimi pevskimi ansambli pa so nekateri pokazali vidne napredke in zelo dobro muziciranje, kar nam dokazuje, da se počasi, a dosledno dviga pevska kultura tudi med nami. Zgleda namreč, da se je delo, ki je bilo pred leti posvečeno mladinskim zborom in pritoku mladih moči v pevske zборе, začelo obrestovati tako v glasovnem kot tudi glasbenem smislu. Verjetno je ta pomladitev tudi vplivala na izbiro repertoarja, tako da, v celoti gledano, moramo vsa ta dejstva nedvomno pozdraviti.

Ob poslušanju smo imeli jasen vtis, da smo na zborovskem področju dosegli nivo, za katerega smo sicer lahko zadovoljni, vendar se moramo zavedati, da se prav v trenutku, ko se tega zavemo, tudi začena tisto vztrajno in dolgotrajno delo, ki edino lahko privede pevski sestoj do nadaljnje rasti v smeri kvalitete. S tem hočemo reči, in naše besede veljajo predvsem tistim, ki so dosegli že vidne uspehe in se teh uspehov tudi zavedajo, da že ohranitev sedanje ravni zahteva ogromno dobre volje, vsakršen napredek pa neizogibno pelje v širšo glasbeno izobrazbo, brez katere ni mogoče govoriti o smotrnem in uspešnem delu s pevskim zborom.

Upamo zato, da bodo posebno ti zbori začutili, ob doseženih uspehih, tisto veselje in moč, da bodo posvetili nekaj potrebnih energij poglobitvi svojega glasbenega in vokalno-tehničnega znanja, kajti ko bodo to dosegli, se jim bodo odprla vrata v višine in do veselja ob petju tudi tistih zborovskih skladb, ki bi si jih danes ne bi mogli privoščiti. Ta rast v smeri kvalitete se pozna tudi pri zborih, ki iz objektivnih razlogov ohranjajo svoj že znani nivo. Na teh velikokrat sloni vse široko in pomembno

dalje na 8. strani ■

DARIO FRANDOLIČ —
ZLATA RIBICA

V sredo, 19. novembra, se je začela na ljubljanski televiziji nadaljevanka v 7. epizodah z naslovom »Zlata ribica«, ki jo je režiral goriški rojak Dario Frandolič.

Film pripoveduje zgodbo malega Blaža, ki pride na Kras in odkrije lepoto kraške pokrajine. Ali se sploh da živeti v medsebojnem družinskem razumevanju, kljub temu da sta starša ločena?

Filmska zgodba pripoveduje, da se z ljubeznijo in razumevanjem to da, ne da bi otroci pri tem doživljali psihološke travme. Če želite zvedeti, kako to poteka, glejte nadaljevanko, ki je na sporedu vsako sredo ob 17.50, ponovitev pa vsako soboto ob 9. uri. V nadaljevanki nastopajo tudi goriški igralci.

S FOTOAPARATOM
PO ROMJANU

Ženski pevski zbor iz Laškega prireja v četrtek, 20. t.m., večer diapozitivov, na katerem bo Mauro Bobič prikazal nekatere navade, običaje ter aspekte življenja, ki jih je s svojim fotografskim aparatom zabeležil v zadnjih letih v Romjanu. Večer se bo začel ob 20.30 v župnijski dvorani v Romjanu.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU
Miha Maté

ŠIROKA USTA

Izvajata Stane Starešinič

V soboto, 22. novembra ob 20.30 v Srenjski hiši v MAČKOLJAH

V nedeljo, 23. novembra ob 16.30 v Prosvetnem domu na OPCINAH

V ponedeljek, 24. novembra ob 20.30 v KD Jezero v DOBERDOBU

V torek, 25. novembra ob 20.30 v KD Sovodnje v SOVODNJAH

Zadnji sejem v priredbi goriške
Trgovinske zbornice

Goriška Trgovinska zbornica je v letošnjem letu pripravila nekaj res kvalitetnih in pomembnih razstav. Svoje letošnje organizacijsko delo na tem področju pa namerava skleniti s sejmom »Agricola«. Obiskovalci si bodo namreč v dneh od 5. do 9. decembra lahko ogledali na razstavišču v ulici della Barca širok izbor kmečkih strojev, vinarskega in kletarskega orodja, vrtnarskih potrebščin in tudi sredstev in orodja, ki ga rabijo pri čebelarstvu.

Na tem pomembnem sejmu, ki ga letos prirejajo že šestnajstič, bodo sodelovale nekatere dežele delovne skupnosti Alpe-

Jadran. Prisotni bodo razstavljalci iz Slovenije in iz Avstrije.

Kot običajno so pobudniki in organizatorji razstave tudi letos poskrbeli za nekaj srečanj in okroglih miz o raznih vprašanjih v zvezi s sodobnim kmetijstvom, ki jih bodo priredili med sejmom.

V četrtek, 20. novembra, se je začel v Gorici vsakoletni seminar gledališke igre pod pokroviteljstvom goriške pokrajine in odbornika za kulturo dr. M. Špacapana. Informacije o seminarju, ki bo trajal tri tedne, lahko dobite na tel. št. 0481/78158.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Aleksij Pregarc: Duh po apnencu

V prejšnjem mesecu je slovensko pesniško zakladnico obogatila nova zbirka, ki je tokrat vzkli- la na zamejskih tleh in je del tržaškega ustvarjalca Aleksija Pregarca.

Res je, da sodobni poeziji danes že s težavo sledimo, saj v matični domovini kar mrgoli novih pesniških zbirk, od znanih pa do skoraj nepoznatih ustvarjalcev, ki hočejo tudi sami prispevati svoj delež k oblikovanju novega sveta, novega človeka. Pa vendar ko gre za zamejskega pesnika, se morda nekoliko bolj potrudimo, da sežemo po njegovih pesnih z upanjem, da bomo v njih našli del sebe in naše biti. S tako željo je prišla tudi Pregarcova zbirka v moje roke. Avtorjevo ime nam je sicer že dobro poznano, saj je z dosedanjimi tremi zbirkami kar krepko zasidrano v svetu sodobne slovenske poezije.

Zbirka DUH PO APNENCU prav tako zvesto sledi sodobni pesniški tradiciji, v svoje središče postavlja človeka - sužnja tehnološkega napredka in vseh mogočih izmov, ki se kljub svoji notranji raztrganosti in razbolelosti skuša povzpeti do lastnega jaza.

Pesmi, razdeljene v 9 pesniških razdelkov, so v vsebinskem in oblikovnem pogledu še kar avantgardne, včasih celo mikavne. Za pesnika je človek višek stvarjenja, a ga kljub temu ogroža strah, da je ta človek NIČ, saj v posmrtnem življenju ostanejo le njegove kosti. Tako nas Smrt Poduhovljenca postavi pred splošno človekovo izničenje.

Pregarcova pesniška nit se nato zateka v preteklost, in to v ciklu Otroci brez solza. Gre tu za verze, ki so nam mogoče najbližji, po vse-

bini najbolj prepričljivi in ekspresivni, saj pomenijo pesniku spomin »na grde in brezglave dni« vojne časa, ko je kot otrok kdaj okusil tudi lakoto in revščino. Kljub temu pa so mu podobe iz mladosti in domačega kraja tesno prilepe v srčno globino. Nepozabni vtis mu je pustilo leto 1944, ko mu pred očmi zaživi podoba mobilizacije v domači vasi in ob tem vzklika: »naš oče tudi

naš oče leze v hrib proti Socerbu«.

Skrajna panika je takrat zajela Pregarca — otroka, strah pred okupatorjem ga je obdal z neko nevidno grozo, saj se mu je razgrnila vizija splošne smrti, in to v najbolj občutljivem obdobju človekovega življenja.

V vsej svoji pretresljivosti pa izstopa podoba povojne Evrope v Baladi o krvavi dojilji, v kateri človek hrepeni po lastni identiteti in se le s težavo prebija skozi bolečine, ki mu jih je zadal vojni čas. Pa vendar pesnik pravi: NO POSKUSI/ ZAČETI JE TREBA/ MORDA SE BO DOJILJA EVROPA USMILILA OTROK/. Tako človek polagoma zadobiva poteze svojega dostojanstva in vzvišenosti, v njegovo notranjost pronicati umirjenost in trajnost (ECCE HOMO).

Svojevrstna izpoved zaživi v Molitvi postopaka, v kateri se pesnik preko svetopisemskih podob obrača do Gospoda, h kateremu se zateka v trenutkih svoje raztrganosti in tesnobe. Pregarcova poezija se polagoma predaja zbranosti, ki predstavlja težišča cikla Zimzeleni Kras; narava s svojim apnencem osrečuje pesnika, saj mu je ta »blažilni lek zbezanega potnika/ iz

nadaljevanje na 8. strani ■

Esej o Kocbekovem Strahu in pogumu

V prvi letošnji številki Primerjalne književnosti, revije, ki jo izdaja Društvo za primerjalno književnost Slovenije v Ljubljani, je priobčen esej Marka Juvana z naslovom »Strah in pogum« na evropskem ozadju. Avtor zapisa nakazuje tematsko povezanost Kocbekovih novel s sočasnimi deli evropskih avtorjev, kot so Malraux, Saint-Exupéry, Plisnier, predvsem pa Sartre. Pri tem gre za privzemanje določenih evropskih vzorcev, pa tudi za podobne, če ne že kar enake pobude in okoliščine, ki so vplivale in sooblikovale dela na primer Sartra in Kocbeka. Temeljli sličnosti je predvsem skupen čas in prostor, v katerem sta živeli in delovali tako Kocbek in Sartre kot drugi pripovedniki revolucijske tematike.

Cas med obema vojnama je bil čas skrajne ideološke radikalizacije in iz tega izvirajoče polarizacije tako znotraj posameznih evropskih nacij kot tudi v okviru Evrope in sveta v celoti. Nasledek položaja, v katerem so obstajala nepomirljiva nasprotja, so bili številni socialni pretresi, revolucije in slednjič druga svetovna vojna kot ideološki obračun med totalitarizmom in

demokracijo, pa tudi kot obračun med dvema izključujočima se totalitarizmoma.

Kocbek je medvojni in vojni čas živel in doživel ne le kot obstranski opazovalec velikega zgodovinskega dogajanja, temveč kot njegov aktivni udeleženec in sooblikovalec. To daje njegovemu revolucionarnemu pripovedništvu poseben pečat.

Marko Juvan se v svojem eseju o Kocbekovi prozi dokoplje do spoznanja, da je bil Kocbek dozveten za družbene, politične in duhovnozgodovinske razsežnosti evropske eksistencialistične, večinoma predvojne književnosti. Ta je zato postala duhovno ozadje njegovih del. Avtor poudarja, da so Kocbekova izhodišča in temeljna stališča drugačna od sočasnih evropskih eksistencialistov. Medtem ko n.pr. Sartre in Malraux »vztrajata« v radikalni eksistencialni deziluziji ter poudarjenem subjektivizmu, Kocbek skuša preseči posameznikovo izoliranost in avtonomnost. To kaže tudi njegova pričevanjska proza, kot je Tovarišija. Kocbek se odreče eksistencialnemu nihilizmu in človeku daje versko onostransko pozitivno vsebino.

Sociologija in Cerkev

V peti letošnji številki Znamenja je priobčen pomenljiv zapis Karla Gabriela, profesorja sociologije na katoliški šoli v Osnabrücku v Nemčiji. Zapis je del predavanja, ki ga je imel avtor na univerzi v Freiburgu v Švici v okviru interdisciplinarnega tedna, ki je potekal pod naslovom »Participacija in hierarhija« ter s podnaslovom »Cerkvene strukture v protislovju«.

Gabrielov esej se odlikuje po tem, da avtor ne podaja le enostranskega stališča, kako sociologija gleda na Cerkev, ali kako Cerkev gleda na sociologijo kot znanost, temveč poskuša osvetliti oba vidika. Uvodoma avtor opozori, da sklepni dokument škofovske sinode na drugem vatikanskem koncilu svari pred »sociološkim in političnim napačnim gledanjem na naravo in Cerkev«. Temeljna podoba Cerkve je v njenih lastnih očeh skrivnost nedostopna ljudem. Cerkev je nastala po božji volji in je kot taka doumljiva le Bogu.

Povsem nasprotno sociologija kot izkustvena znanost gleda na Cerkev lahko samo tako, da Boga in vse, kar naj bi bilo onostransko, izloči kot realna dejstva. Opisano nasprotnost med cerkvenim samopojasnjevanjem in sociološko razlago Cerkve kaže tudi to, da Cerkev v odnosu do družbe in njenih institucij kaže določeno razdaljo ali ločenost. V tem smislu teološka misel govori o Cerkvi in družbi, ali o Cerkvi in državi ipd. Nasprotno gleda sociološka misel na Cerkev kot na del družbe, kot na družbeno institucijo, eno od mnogih.

V nadaljevanju svojega razmišljanja Karl Gabriel opiše dve po njegovem mnenju temeljni značilnosti sodobnega krščanstva: prva je izredno visoka stopnja podreditve sodobnega krščanstva Cerkvi, druga značilnost je hierarhično-birokratska organizacija sodobne Cerkve. Avtor ugotavlja, da se je Cerkev, zgodovinsko gledano, preobrazila od nekdanjega obrazca fevdalnega gospodovanja v element birokratsko-centralnega vodenja. Obe zgodovinski obliki cerkvene organizacije imata ob svojem času enako, izrazito sakralno legitimacijo. Iz tega avtor zaključuje, da se bo Cerkev oz. njena organizacijska struktura spreminjala tudi v prihodnje, tako kot se bo spreminjala družba.

Sodobna birokratizacija Cerkve naj bi nastala v 19. stol. Predstavljala naj bi prilagoditev na nove razmere, ki so nastale z zlomom fevdaliz-

»NAZAJ V PLANINSKI RAJ«

Proslava ob 80-letnici smrti pesnika

SIMONA GREGORČIČA

30. novembra 1986 ob 17. uri

Marijin dom, ul. Brandesia 27 pri Sv. Ivanu

ma in politične zmage meščanstva. Meščanske revolucije so namreč v temelju prizadele Cerkev kot del nekdanje fevdalne oblasti in jo spravile iz samega središča na obrobje družbe. Cerkev naj bi zato pobegnila v birokracijo kot socialno tvorbo, ki jo je najtežje razbiti, meni avtor.

Svoje razmišljanje Karl Gabriel zaključuje z mislijo, da je prihodnost Cerkve v veliki meri odvisna od iskanja novih socialnih oblik krščansko-katoliške tradicije, takšnih, ki se bodo prilagajale spremenjenim razmeram v sodobni družbi.

POLEMIKE V AMERIKI ZARADI PAKTIRANJA S TERORISTI

Ameriški zunanji minister Shultz je v ponedeljek, 17. t.m., v Chicagu ponovno spregovoril o ameriških tajnih pošiljkah orožja Iranu v zameno za osvoboditev ameriških talcev v Libanonu. Shultz je ponovil negativno oceno takega dogovarjanja, pri katerem ni bil udeležen. Izjavil je, da morajo Združene države napeti vse sile za osvoboditev zajetih državljanov, vendar ni mogoče paktirati s teroristi, ker bi s tem še bolj utrdili prepričanje prevratnikov, da lahko s silo dosežejo svoje cilje.

Shultz pa je branil predsednika Reagana, da ima pač dolžnost, da išče vse načine za rešitev problema. Reagan pa je poudaril, da ne misli nastopiti proti Shultzu zaradi javnih kritik. Zagotovil je še, da Združene države ne bodo več pošiljale orožja Iranu.

NEREDI V ČILU

Sedem nasprotnikov čilske vojaške diktature je v ponedeljek, 17. t.m., simbolično zasedlo sedež gospodarske komisije za Latinsko Ameriko in karibsko področje v Santiagu. To je ustanova, ki deluje v sklopu Združenih narodov. Oporočniki želijo opozoriti na kršitve državljanov pravic zaradi obsednega stanja. V nedeljo, 16. t.m., je policija aretirala 17 mladincev, ki so sodelovali pri protivladni manifestaciji in pisali protestna gesla na zidovih.

Kaj se dogaja v Severni Koreji?

Južnokorejska vlada ni komentirala vesti v zvezi s Kim Il Sungom, ki je s prisotnostjo na letališču pri Pyongyangu, kjer je sprejel mongolsko delegacijo, dokazal, da je živ in da so bile torej govorice o njegovem umoru neresnične. V Seulu vsekakor še vedno prevladuje prepričanje, da je pri ločenih severnokorejskih bratih v resnici prišlo do dogodkov, ki morajo še biti pojasnjeni in razčiščeni. Nihče si na primer ne more razlagati, zakaj so zvočniki na demilitariziranem področju, isti, ki so poročali o smrti Kim Il Sunga, naznanili,

radio, televizija pa je posredovala posnetke. Neizpodbitne gotovosti pa po mnenju ameriške agencije Associated Press še vedno ni. Podčrtati gre, da v Severni Koreji ni nobenega zahodnega časnikarja in da je treba zaradi tega vedno ugotoviti verodostojnost novic, ki prihajajo iz te najbolj zaprte komunistične države.

—o—

ČAD SE BRANI

V severnem Čadu se nadaljujejo spopadi med libijskimi silami in somišljeniki nekdanjega predsednika Gukunija Ueddeja, ki so bili do nedavnega libijski zavezniki v boju proti predsedniku Habreju. Zdaj so se menda z njim zblížali. Objavili so vest, da so sestrelili libijski bombnik. Že v petek so objavili sporočilo, da so sestrelili neko libijsko letalo in pobili 200 libijskih vojakov.

JERUZALEM: SPOPADI MED JUDI IN MUSLIMANI

Tudi v ponedeljek, 17. t.m., so se v Jeruzalemu nekajkrat spopadli judovski in muslimanski prebivalci. To je posledica hude zaostritve v Izraelu, saj so trije mladi Arabci v soboto do smrti zabodli judovskega semeniščnika. Policija je morala tudi ob teh neredih večkrat poseči proti manifestantom in huliganom.

**REVIJA PEVSKIH ZBOROV
V KULTURNEM DOMU V TRSTU**
Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta prireja v nedeljo, 23. t.m., ob 17. uri v Kulturnem domu v Trstu revijo pevskih zborov.

da je v Severni Koreji prevzel oblast obrambni minister O Jin U.

Glasnik seuleskega zunanjega ministrstva je dejal, da je Severna Koreja z zadevo sprožila pravo psihološko vojno in da mora biti zaradi tega Južna Koreja pripravljena na razvoj dogodkov. Poleg severnokorejske tiskovne agencije je o prisotnosti Kim Il Sunga na letališču poročal tudi

FRIEDL VOLGGER

1

Komunist, vohun ali še kaj drugega?

(iz knjige *Z Južnim Tirolom na razpotju*)

Z današnjo številko začenjamo objavljati v podlistku in v slovenskem prevodu eno poglavje iz knjige z naslovom »Mit Suedtirol am Scheideweg« (Z Južnim Tirolom na razpotju), katere avtor je znani južnotirolski politik in časnikar dr. Friedl Volgger. Na prošnjo našega uredništva je dr. Volgger ljubeznivo dovolil, da objavimo v našem listu že omenjeno poglavje, ki govori o avtorjevih prizadevanjih, da bi se južnotirolski vojni ujetniki lahko po drugi vojni čimprej vrnil iz Jugoslavije domov.

Dr. Friedl Volgger se je rodil leta 1914 v hribovski vasici Ridnaun pri Sterzingu na Južnem Tirolskem. Že leta 1938 je postal tesen sodelavec vplivnega južnotirolskega javnega delavca, kanonika Gamperja, ki se je odločno uprl sporazumu med Hitlerjem in Mussolinijem, po katerem bi velika večina južnotirolskega prebivalstva morala zapustiti svoje rojstne kraje in se izseliti v tretji Reich. Nacisti so Volggerja zato leta 1943 zaprli in odpeljali v taborišče smrti Dachau. Tu je prišel v stik z mnogimi Slovenci in z nekaterimi tudi sklenil tesno prijateljstvo.

Po vojni je bil Friedl Volgger eden glavnih političnih akterjev na Južnem Tirolskem. Bil je poslanec v rimskem parlamentu, deželni poslanec in končno senator. Zavzemal je dalje odgovorna mesta v južnotirolskih glasilih, kot so Dolomiten, Volkshoben in druga. Kot bodo naši bralci lahko sami ugotovili, je bil dr. Volgger velik in tesen prijatelj ustanovitelja našega lista dr. Engelberta Besednjaka, ki je bil pred drugo svetovno vojno zastopnik primorskih Slovencev in istrskih Hrvatov v rimskem parlamentu, in sicer vse dotlej, dokler ga Mussolini ni razpustil. Pred dnevi je od tega poteklo natančno 60 let.

Dr. Volggerju se za ljubeznivost lepo zahvaljujemo. Opozarjamo, da je knjiga izšla konec leta 1984, lani pa tudi v italijanskem prevodu.

(Ured.)

»In Ti, Volgger, si zdaj komunist?« Kdor me je tako nagovoril, je bil slovenski notranji minister Boris Kraigher. V prvih avgustovskih dneh leta 1947 sva sedela na ministrstvu za notranje zadeve v Ljubljani. Po vojni je bil Kraigher najprej v Tr-

stu v vodstvu Slovenske antifašistične unije. Ta je bila zelo bojovita levo usmerjena organizacija in je združevala Slovence in Italijane. Junija leta 1946 je bil imenovan za notranjega ministra. Nekoč se mi je v Dachau posrečilo, da sem njegovega očeta Lojza rešil iz transporta smrti. Njegov sin Boris mi je hotel zato izkazati hvaležnost. Najprej je zapel slavospev mojemu prijateljstvu s Slovenci v Dachau. »Ti, Volgger, si bil dober s Slovenci, Ti si mnogim pomagal«. Nato je prišlo na vrsto že omenjeno preizkusno vprašanje. Potem ko me je vedno tikal, si tudi sam nisem več pomišljal. »Minister — sem dejal — prav dobro veš, da nisem komunist«. Ostro me je pogledal in se zatem zasmeljal. »Že vem, Volgger, da se Tirolci spametujejo pri 40. letih, Ti pa še nimaš 40 let«. Kraigher je izhajal iz Štajerske in je še kar dobro govoril nemško. Takoj zatem je prišlo drugo vprašanje: »Kako dolgo boš čakal na papirje od Amerikancev?« »Do srede avgusta,« sem odgovoril. »Do tedaj bodo vsi tvoji doma«, je dejal. Z besedo »tvoji« je mislil na južnotirolske vojne ujetnike.

Takoj po povratku iz Dachau sem se skušal pobrigati zanje. Že septembra leta 1945 sem prvič prekoračil mejo in obiskal svojega tovariša iz koncentracijskega taborišča, prijatelja Bogdana Novaka v Ljubljani. Nudila se mi je priložnost, da sem spoznal njegovo družino: očeta, ki je bil profesor latinščine, sestro Leljo, zdravnico, nevesto Ksenijo in hišno pomočnico Loizko. Z Bogdanom sem obiskal Borisa Kidriča, prvega predsednika slovenske vlade. Kratko sem mu orisal tragedijo ovcij in mu pojasnil, da je govorica o južnotirolskih prostovoljcih pravljica, da je med ujetniki veliko število takih, ki niso ortalali in ki so bili primorani v vojsko zaradi

Duh po apnencu

■ nadaljevanje s 6. strani

cementnih sanj/. Tu pesnik odvrže svoje malo-dušne sanje, tako da lahko občuti tisti »neskončni mir«, ki mu ga mesto ne more dati.

Trenutek za tem že spozna, da je to Ozemlje ob meji pravzaprav njegova domovina, ali kot sam pravi: »Zabičali so mi/ da mora to biti moja domovina/.

V naslednjih ciklih stopa v ospredje svet materializma in nenasitnosti, v njem človek išče svojo pravo podobo (Sožitje). Celo pesniški izraz se počasi odmika prejšnji zamaknjenosti in senzibilnosti ter prehaja v pravo podivjanost, v svet protislovja, protestov in objestnosti (Ne nisem obseden).

Zbirka se zaključuje s Skicami v sivem, v katerih se pesnik preko številnih vsakodnevnih podob spet vrača k smrti, a se pred njo znajde v naravno pretresljivem položaju: zdaj mu je smrt dobrodošla, takoj nato pa mu njen prihod predstavlja pravo grozljivost.

In kakor polaga ta zaključna skica svoj izjemni poudarek na eksistencialno dilemo, prav tako se celotna Pregarčeva zbirka odvija v disonantnem in odklonilnem razmerju do sveta, v slutnji propadajočega prikaza današnje družbe in človekove odtujenosti v njej.

Majda Cibic

—o—

V kraju Vibo Valentia na jugu Italije je prišlo do krvavega obračunavanja med mafijci. Umorjeni so bili štirje moški.

POMEMBNA IN USPEŠNA CECILIJANKA

● nadaljevanje s 5. strani

vsakodnevno delo, ki ga lahko opravlja pevski zbor v nekem kraju. Tudi zato moramo delo vsakega zbora, ki vztrajno deluje, pohvaliti in ceniti, malokdo se mogoče zaveda, koliko ur in dela zahteva zborovska dejavnost, vendar je lep del našega zamejskega kulturnega delovanja oziroma družbenega življenja vezan prav na te zборе, ki mogoče ne dosejajo izredno visokih uspehov, so pa s svojim delom stalno prisotni v našem kulturnem in vsakdanjem življenju.

CERKEV IN POLITIKA

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu je v ponedeljek, 17. t.m., predaval profesor filozofije na teološki fakulteti v Ljubljani dr. Janez Juhant, o temi: Cerkev in politika. Predavanje je vzbudilo veliko zanimanje in tudi razpravo. S tem predavanjem se je namreč pred dnevi začel v Ljubljani tradicionalni dvotedenski teološki tečaj o aktualnih temah za študente in izobražence. Končal se bo 21. t.m. Skupna tematika letošnjega tečaja je zaobjeta v naslovu: »Za svet zavzeto krščanstvo«.

NOVICE

Dr. Aleš Lokar je z akademskim letom 1986-87 postal redni profesor na univerzi v Vidmu. Doslej je na univerzi v Urbinu predaval blagoznanstvo, v Vidmu pa predava tehniko notranje in zunanje trgovine. Na prošnjo akademskih oblasti je še za letos ohranil mesto v Urbinu.

V starosti 76 let je v Beogradu umrl general Kosta Nadj, član sveta federacije in eden tesnih Titovih sodelavcev.

Papež Janez Pavel II. je na novem pastirskem obisku, ki bo tokrat trajal dva tedna. Obiskal bo Novo Zelandijo, Avstralijo, Sejšelske otoke, Singapur, otoke Fidži in Bangladeš.

—o—

»ZA EVROPO NARODOV«

V Aosti so se pred dnevi sestali predstavniki manjšinskih strank, ki sestavljajo koalicijsko listo »Za Evropo narodov«. Na sestanku so obravnavali predvsem sedanji položaj v parlamentarni skupini, s posebnim ozirom na koordinacijsko vlogo in stalno prisotnost skupine med posameznimi udeleženi manjšinami. Slovensko skupnost je na zasedanju v Aosti predstavljala prof. Andrej Bratuž, član deželnega tajništva in glavni kandidat Slovenske skupnosti na že omenjeni koalicijski listi na zadnjih volitvah v evropski parlament.

hudih groženj. Kidrič me je potrpežljivo poslušal in mi zagotovil razumevanje. Toda to je bilo tudi vse.

Zvezo z južnotirolskimi vojnimi ujetniki je najprej vzdrževal slovenski Rdeči križ v Trstu; njegovemu šefu, Romanu Pahorju je bila njihova usoda zelo pri srcu. Na tisoče paketov je spravil čez mejo. Toda vsi niso prispeli, kamor so bili namenjeni. Pozneje se je akciji pošiljanja paketov zelo prizadevalo priključila grofica Claricini, po rodu De Carli iz Bocna. Njen partner na tej strani meje je bil dr. Engelbert Besednjak. Bil je predstavnik Slovencev v italijanskem parlamentu, ko sta tam bila tudi dr. Tinzl in dr. Sternbach. Leta 1927 je moral v izgnanstvo. Skozi dolino Vinschgau je ilegalno odšel v Švico. V tujini je kot glasnik primorskih Slovencev neutrudno deloval za pravice narodnih manjšin. Po vojni se je Besednjak najprej nastanil na Bledu v Sloveniji. Njegovemu doprinosu pri razdeljevanju paketov mnogi ujetniki dolgujejo življenje. Pozneje sem z njim sklenil trdno prijateljstvo. Besednjak se je leta 1950 vrnil v Trst in začel izdajati tednik »Novi list«, nadstranarsko glasilo, v katerem je slovenski manjšini v Italiji polagal na srce, naj ne glede na vsa ideološka in svetovna nazoranja ne pozabijo na skupne slovenske koristi.

Aprila leta 1946 sem drugič potoval v Jugoslavijo. Industrialec Luis Oberrauch iz Bocna mi je za vožnjo dal na razpolago svoj avtomobil Lancia s šoferjem, zvestim Herbertom Oettlom. Kot dokument za enkratni vstop v tržaško Cono A, ki je bila zasedena po zahodnih zaveznikih, mi je služilo zavezniško vojaško dovoljenje, ki mi ga je izposloval angleški prijatelj Leslie od angleškega poslaništva v Rimu. Da sem

lahko prekorajčil mejo v Cono B, ki je bila zasedena po Jugoslovanih, mi je priskrbel dovoljenje jugoslovanski zastopnik v Trstu. Dovoljenje so mi morali žigosati blizu Postojne, kjer se je obdržal videz državne meje do podpisa mirovne pogodbe z Italijo. Ko sem hotel izstopiti in si oskrbeti žig, je tudi Oettl odprl na stečaj vrata avtomobila. Nikakor ni namreč hotel ostati sam pri teh partizanih. Nisem se ga še utegnul pomiriti, ko je stopil k nama jugoslovanski častnik. Pogledala sva se in že sva si povsem nevojaško segla v roke. Častnik je bil Bogdan Novak. Dobil je poziv na dvomesečno vojaško službo in je bil zaradi znanja italijanščine dodeljen na mejo. Videl je najin avtomobil — avtomobili so bili tedaj tam velika redkost — in naju je hotel prositi za prevoz. Oettlu se je tedaj spet vrnil pogum in nas je popolnoma pomirjen popeljal po vijugasti cesti proti Raketu.

Pri Novaku sva se ustavila, da bi se pogovorili o naših vojnih ujetnikih. Svetovali so mi, naj potujem v Beograd, češ da bi vsaka intervencija v Ljubljani bila brezuspešna. Minister dr. Drago Marušič, ki je bil velik družinski prijatelj Novakovih, je že obljubil, da me bo čakal na beogradske postaji in mi priskrbel sobo v hotelu. Ostala je le težava z jezikom, kajti takrat v Jugoslaviji niso, kot je razumljivo, dobro sprejemali Nemcev. Oče Novak je tako svetoval: s sabo naj vzamem nekaj angleških knjig in naj jih v vlaku prebiram, da bom vzbujal pozornost. Rečeno - storjeno. Odpeljal sem se z večernim vlakom v Beograd. Oettl se je s pomočjo očeta Novaka vrnil v Trst. Operacija z angleškimi knjigami pa bi kmalu propadla. V kupeju sem se poglobil v branje. Nasproti sta zasedli mesti dve dekleti. Zaspal sem. Ponoči sem

se prebudil in silno prestrašil. Pogledal sem naokrog, da bi ugotovil, ali so moje stvari še pri meni. Manjkal mi je klobuk. Vstal sem, tedaj pa je eno izmed deklet reklo v odlični nemščini: »Iščete morda klobuk, ki je padel za kovček?« Bil sem tako prese-nečen, da se nisem niti zahvalil. Obraz mi je zalila rdečica. Končno sem se zbral in vprašal: »Kako veste, da govorim nemško?« Dekleti sta se nasmehnila. Eno je reklo: »Iz žepa Vašega plašča sili naslov nemške knjige«. Tako je tudi bilo, kar pomeni, da nismo nikdar preveč previdni. Nemški naslov knjige bi me kmalu spravil v zapor, saj bi me mogoče smatrali za pobeglega vojnega ujetnika ali pobeglega nacističarja. Z Nemci pa so takrat v Jugoslaviji kratko obračunavali. Dekleti sta verjeli moji zgodbi, tako da smo se smeje poslovili v Zagrebu.

Dr. Drago Marušič je bil za časa diktature kralja Aleksandra ban v Sloveniji in tudi minister v Beogradu. Politično je pripadal kmečki stranki. Italijani so ga na začetku leta 1941, po zasedbi Slovenije, zaprli. Po padcu fašizma se mu je posrečilo pobegniti iz internacije na otoku Rabu in se zateči v Anglijo. Tik pred koncem vojne ga je Tito skupno z dvema drugima ministroma iz Londona sprejel v svojo vlado. Konec leta 1946 je Marušič izstopil iz vlade in se upokojil. Tito ga je prosil, naj vstopi v komunistično stranko in naj še dalje ostane v vladi. Marušič je smeje odklonil. Tito je dobro vedel, da je Marušič, ko je bil ban, dal zapreti mnoge komuniste. Če bi zdaj zaradi ministrskega stolčka vstopil v komunistično stranko, bi izgubil pred njim vsako spoštovanje. Maršal je znal ceniti te odkrite besede in je ostal z Marušičem vedno v prijateljskih stikih.

(Dalje)